

В. Василенко

Негайно вивести вугільний Донбас на широкий шлях перемог

„Засвоєння нової техніки становить, як відомо, ключ для піднесення господарства цілого вугільного Донбасу“.

(З квітневої постанови РНК і ЦК ВКП(б) про роботу вугільної промисловості Донбасу).

Донбас і в другій п'ятирічці є основна паливна база Союзу. Особливо відповідальні завдання поставлено перед Донбасом першого року другої п'ятирічки — він має видобути 51,8 млн. тонн вугілля (майже $\frac{2}{3}$ всього видобутку в СРСР) проти 43,8 млн. тонн видобутого вугілля 1932 року. Отже, не зважаючи на величезний зріст видобутку в інших вугільних басейнах СРСР — в Кузнецькому, Підмосковному, Карагандинському, Уральському, від роботи Донбасу в основному залежить паливостачання народнього господарства всього Союзу.

Щоб виконати свої виробничі завдання, Донбас має досить багато виробничих і технічних можливостей і передумов. За останні два-три роки шахти Донбасу пережили справжню технічну революцію, вони ґрунтовно технічно переозброїлись, значно поширили лінію вибоїв. За чотири роки першої п'ятирічки на технічну реконструкцію і нове шахтне будівництво витрачено щось біля 1 млрд. крб. Ми не тільки відбудували, але і значно перебудували низку старих шахт, здали до експлуатації чимало нових великих шахт, озброєних новою досконалішою технікою.

Шахти Донбасу одержали чимало нового технічного устаткування, запасних частин, значно поширено житлове будівництво, заново збудовано чимало нових міст на Донбасі. Сьогодні на шахтах є 1.300 важких зарубних машин (а було на початку першої п'ятирічки тільки 530), 5.000 відбійних молотків (а було 60), величезна кількість скреперів, конвеєрів, катеринок, підймальних машин, електровозів, що великою мірою полегшують працю шахтарів, її механізують, збільшують видатність шахт. Тільки завдяки величезній увазі партії і уряду старий обушковий Донбас на наших очах перетворився в новий соціалістичний Донбас з незламною механізованою базою. Уже на початку цього року механізований видобуток вугілля складає 72% плану загального видобутку.

Сьогодні радянська шахта це не місце роботи звичайних грабарів, кустарів-одинаків шахтарів, це велике індустріальне підприємство, це справжній завод з складними механізмами.

Навіть найзаклятіші вороги робітничої класи не насміляться тепер заперечувати цих безсумнівних величезних виробничих досягнень і перемог, що їх має сьогодні соціалістичний Донбас. Ці досягнення і перемоги для кожного очевидні.

Проте, за останні роки вугільний Донбас далеко неповнотою виконував вимоги, що їх перед ними ставили соціалістична промисловість і все народне господарство, що так бурхливо розвиваються і реконструюються. Донбас недовиконав виробничого плану останнього року першої п'ятирічки.

Перший рік другої п'ятирічки мусить бути роком рішучого переламу на вугільному фронті. 1933 рік повинен стати роком засвоєння Донбасом нової техніки, засвоєння нових шахт і механізмів, максимального й найефективнішого використання величезного парку механізмів. Шахтарі Донбасу повинні куди енергійніше, по-новому працювати і повернути країні свій борг за попередні роки. Але вже в першому кварталі і в квітні 1933 року шахти працювали надто погано, вони не тільки не домоглися належного переламу, але в першому кварталі працювали навіть гірше, ніж торік.

Не зважаючи на безперервне зростання технічної озброєності, на краще забезпечення шахт запасними частинами, робітною силою, на значне поліпшення робітничого постачання, вони не виконували своїх зобов'язань і обіцянок.

План з місяця на місяць не виконується. Надзвичайно погано працювали шахти в першому кварталі 1933 р.: за цей квартал шахти дали на 541 тис. т. менше, ніж за перший квартал минулого року. За 5 місяців Донбас заборгував країні 1.174,9 тис. т.; програму виконано тільки на 93,6⁰/₁₀₀).

Деякі господарники ладні свої канцелярсько-бюрократичні методи керівництва і антимеханізаторські настрої прикрити опортуністичною балаканиною про нереальність плянів та про об'єктивні умови, про те, що, мовляв, „підвела“ зима, морози тощо. Найяскравішим виразником старих канцелярсько-бюрократичних та антимеханізаторських тенденцій на Донбасі був кол. керівник тресту Сталінвугілля—тов. Абакумов.

Минула зима менше всього давала права опортуністам вказувати пальцем на небо, або покликатись на нестачу робочої сили. За цими „небесними“ заслонами і скриваються хиби партійного і господарського керівництва на шахтах, небажання або невміння швидко, по-більшовицькому перебудувати свою роботу знизу доверху на основі 6-ти історичних умов т. Сталіна.

„Головна причина полягає в тому, що керівники вугільної промисловості звернувшись до низу не зуміли перебудувати роботу відповідно до 6-ти вказівок т. Сталіна, які були й лишаються основою більшовицького керівництва господарством“ (з промови Л. Кагановича на Вседонецькій конференції ударників-вугільщиків у квітні 1933 р.)

Повну і вичерпну аналізу причин прориву вугільного Донбасу дає постанова Раднаркому СРСР і ЦК ВКП(б) від 8 квітня ц. р. „про роботу вугільної промисловості Донбасу“, що зі всією більшовицькою різкістю, цілком правильно викриває і картає кричущі хиби в роботі шахтарів Донбасу і вказує вірний, єдиний шлях для швидкого піднесення видобутку на шахтах.

Цілком зрозуміло, що механізована шахта вимагає інших, нових, досконаліших метод керівництва, кращої організації праці і вироб-

¹⁾ Тут, як і далі, мова йде про Український Донбас.

ництва, кращих кадрів, ніж це було в старому обушковому, саночному Донбасі.

Головна причина сьогоднішнього відставання Донбасу,—це „все ще не вижитий остаточно збанкрутований канцелярсько-бюрократичний метод керування вугільною промисловістю, починаючи від шахти і кінчаючи Головпаливом Наркомважпрому. Звичайно, доки видобуток вугілля провадився в ручний спосіб і існували давно прості шаблони в роботі, ще можна було терпіти канцелярсько-бюрократичний метод керування. Але тепер, коли основну частину видобутку провадиться за допомогою машин, коли механізований видобуток вирішує долю вугільного Донбасу, коли відзначені вище негативні факти в умовах ліквідації безробіття набирають тривожно-гострого характеру, терпіти далі ці неподобства немає ніякої можливості“ (з квітневої постанови РНК і ЦК).

Механізована шахта потребує тепер постійних кваліфікованих кадрів робітників, досвідчених інженерів і техніків, але про це в канцеляріях трестів і рудуправ менш усього думали і піклувалися.

А що ми бачимо на ділі? На Донбасі, як правило, на шахтах найслабші інженери й техніки, здебільшого відповідальники, десятники, що не знають як керувати складним господарством механізованої шахти.

Вже протягом довгого часу на Донбасі ми спостерігаємо нечувану плинність серед господарсько-технічного персоналу. Проведене виборочне обслідування донецьким обкомом показало, що з 106 головних інженерів і завідувачів виробничими роботами на одній і тій же шахті працювало: від 1 до 3 місяців—54 чоловіка, від 3 до 6 місяців—39 чол., від 6 міс. до 1 року—9 чол. і більше року—тільки 4 чоловіка. Отже, шахта не тільки для багатьох робітників, але і для командного технічного персоналу являється неначебто прохідним двором.

Не менш яскравий показник безрукости і нечуваної відсталости господарсько-технічного керівництва на шахтах—це організаційна побудова органів керування шахтою за функціональною ознакою. Завідувач та головний інженер шахти—це за цієї системи були простими реєстраторами подій, аварій, що відбуваються на шахтах, неповноправними єдиноначальниками, а не господарями, що мають і повинні відповідати повнотою за виконання виробничого плану видобутку.

Керування шахтою, як це показує спеціальне обслідування, розподілено серед 22 секторів. Виходить, як це вірно відзначає постановою Раднаркому і ЦК „не керування шахтою, а знеосіблення керування і знеосіблення відповідальности“. Зрозуміло, що за такого організаційного безладдя відповідати за керування шахтою неможливо. Ось чому Раднарком і ЦК в своїй квітневій постанові зробили особливий притиск на скорішу організаційну перебудову управління шахт, вимагаючи, щоб з апаратів, трестів, рудоуправ і інших установ, негайно було перекинуто на шахти кращих інженерно-технічних працівників, а всередині шахт з надземних робіт—на підземні. Сьогодні, як ніколи, механізовані вибої, уступи, ділянки потребують кваліфікованих і досвідчених організаторів і ініціативних інженерів, що могли б самі засвоїти нову техніку, повну спроможність всього технічного устаткування, що є на шахтах, і допомогли б шахтарям опанувати нові механізми.

Постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б) про „організацію управління шахтою, рудоуправою та трестом в Донбасі“ від 21 травня 1933 р. зобов'язує негайно вижити „знеосібку керування і знеосібку відповідальности“ та повністю концентрувати управління шахтою в руках

завідувача шахти, начальника дільниці і десятника. В основу організації підземних робіт у шахті по видобутку і вивезенню вугілля береться дільниця. Начальник дільниці є повноправний керівник усіх робіт на своїй дільниці, він відповідає за кількісні і якісні показники своєї роботи. У цій постанові докладно визначено також права і обов'язки десятника, бригадира. Отже, нова система керування шахтою, рудоуправою і трестом рішуче ламає збанкрутілу канцелярсько-бюрократичну функціональну систему, що утворювала ґрунт для шкідливих антимеханізаторських настроїв серед господарсько-технічного керівництва Донбасу.

Величезного значення набуває, як це підкреслює постанова ЦК та РНК, перевірка виконання. „Коли раніш можна було керувати з тресту шляхом звичайного давання директив, то тепер цього зовсім недостатньо. Тепер головне в керуванні з боку тресту—це фактична повсякденна перевірка виконання директив на конкретній роботі у шахтах“ (З постанови РНК і ЦК ВКП(б) 8 квітня 1933 р.).

Механізований Донбас потребує зовсім нової, більш досконалої організації праці і виробництва. Коли раніш шахтар-вибійник працював у вибої, його хвороба чи невихід на роботу зривав видобуток невеликої ділянки вибою чи уступу. Сьогодні ж зовсім інша справа. Невихід, допустімо, зарубного машиніста, чи ділянкового механіка або електрика, навальника на конвеєр,—зриває роботу усього механізму, усієї лави, всього вибою. Виконання кількісних і якісних показників плянів по вугіллю вирішує нині уміння правильно розташувати людей, механізми, своєчасно відремонтувати ту або ту деталь. Засвоєння нової техніки на шахтах, у вибоях, лавах — це справді „ключ для піднесення господарства цілого вугільного Донбасу“. Аджеж, не засвоївши нових механізмів, повної виробничої спроможності нових шахт, ми не зможемо домогтися, щоб використати повнотою все наявне устаткування, всі наявні виробничі можливості (зараз не менш як 20—25% усього парку зарубних машин на шахтах не використовується). Тільки домігшись переламу на цій ділянці, ми зможемо уникнути частих поламів машин та різних механізмів, зовсім уникнути багатьох аварій, що виникають на шахтах.

Перебудова технічного керівництва на шахтах Донбасу вже почалась. Передові інженери і техніки добровільно йдуть на шахти, на ділянки і уступи. Але дехто ще опирається. Є такі інженери і техніки, що вишукують різні можливості влаштуватись донебудь в тресті, рудоуправі, щоб тільки не йти на шахту.

Механізовані шахти потребують постійних кваліфікованих кадрів робітників і ІТР. Шахтар, як і заводський робітник мусить знати свою машину, своє робітне місце, бо тільки тоді він може відповідати за свою роботу, коли він знає, що від цієї машини можна взяти, коли він вміє на ній як слід працювати.

„Добір кадрів—це надто гостре питання“, сказав на вседонецькій конференції тов. Каганович.

За постановою Раднаркому і ЦК розподіл кадрів та перевірка виконання тепер вилучена з відання другорядних робітників і передана безпосередньо завідувачам шахт, керівникам рудоуправ та директорам трестів, поклавши на них всю відповідальність.

Дехто з господарників Донбасу гадає, що єдиний шлях забезпечити шахту робітною силою—це безконечні вербовки, мандрівки робітників з шахти на шахту.

Партія не один раз давала робітникам вугільної промисловости вказівки в справі укомплектування вибоїв і ділянок постійними ро-

бітничими кадрами, але цій справі не придавали належної уваги. Літуни, симулянти, прогульники інколи не зустрічали рішучого одкоша.

Раднарком і ЦК дають у своїй постанові конкретні вказівки, як закріпити робітників на постійній роботі на шахті. Тут передусім потрібно, щоб провід шахт і рудоуправ взяв під особливу увагу сімейного робітника, кадрового шахтаря, забезпечивши його житлом, видавши йому допомогу на заведення хатнього господарства, допомігши йому дістати город тощо.

Треба по-більшовицькому розгорнути боротьбу з літунами і прогульниками, треба, щоб нарешті господарники Донбасу використали постанову уряду про виселення прогульників з помешкань. З другого боку, слід організувати громадський бойкот ледарів і прогульників.

Дуже важно, щоб партійні і профспілкові організації Донбасу мобілізували всі підйоми ідейно-політичного і господарського впливу, розгорнули як слід кампанію за самозакріплення робітників за шахтою на два-три роки. Варт відзначити постанову Донецького Обкому, що зобов'язав кожного члена партії шахтаря подбати про закріплення хоч одного-двох робітників на декілька років за шахтою.

Самоконтрактація робітників на багатьох шахтах уже почалась. Ударники-шахтарі беруть шефство над новачками, зобов'язуються навчати їх на роботі, одне слово, кадровики беруть під свій пильний догляд новаків, щоб їх перетворити в постійних кадрових робітників.

Але утворити постійні кадри шахтарів „одним лише адміністративним розпорядженням не можна. Для цього в корні треба змінити організацію зарплати“. Тому надто велике значення для запровадження нової системи керування шахтою, для утворення постійних робітничих кадрів, для закріплення кращих технічних сил на дільницях і для збільшення продуктивності праці має не тільки правильна організація праці, але й правильна система оплати праці шахтарів. Проте зрівнялівку в оплаті праці провідних професій ще не ліквідовано, а подекуди вона останнім часом ще навіть більше розквітла.

Постанова РНК і ЦК ВКП(б) з 21 травня ц. р. „про зарплату робітників та інженерів вугільної промисловости Донбасу“ відзначає наявність великих перекошень в оплаті праці робітників вугільної промисловости, що їх допустили господарчі і профспілкові організації Донбасу. Це передусім виявляється „у великому різнобії в нормах виробітку та розцінках на однакових роботах, складності та дрібності встановлення норм і їх несталості в практиці нормувальної роботи, яка узаконює простій та неполадки, та в величезній складності нарахувань прогресівки“ — все це призводить до великої плутанини у встановленні норм та до того, що більшість робітників не знає встановлених для них норм та розцінок і не знайома з умовами та способами нарахування прогресивної зарплати та премії. Одне слово, при такому становищі „відрядність набирає формального характеру і не править за стимул для підвищення продуктивности праці“, та, крім того, як виявилось, „норми виробітку і розцінки не є досі в руках адміністративно-технічного персоналу основним важелем у боротьбі за організацію праці та досягнення високої продуктивности“. Завідувач шахти, головний інженер і начальник дільниці фактично досі не брали ніякої участі в установленні норм виробітку та розцінок і взагалі в регулюванні зарплати.

Постанова РНК і ЦК вимагає негайної ліквідації перекручень в оплаті шахтарів, зокрема вона вимагає скласти нові спрощені нормувальники. Вся відповідальність за нормування і організацію праці та регулювання зарплати шахтарів відтепер лежить безпосередньо на завідувачі шахтою, головному інженері, а на дільницях на начальнику дільниці. Для багатьох провідних робітників збільшується тепер відрядна оплата, значно поширюється і збільшується прогресивна оплата праці при переробітку норм. За безперерійну роботу механізмів, за перевищення програми і за неприпущення перестой для основних категорій підземних робітників встановлюється місячна премія.

Велике значення в галузі утворення постійних та кваліфікованих кадрів має правильна організація приймання й звільнення робочої сили. Часто на шахтах приймають всякого робітника, хто шукає роботи, при чому, його не питають хто він і звідкіль він. А тим часом класовий ворог не дремає. Попадаючи на шахти, у вибої, він намагається завдати шкоди, зірвати нормальну роботу того чи іншого механізму.

Відсутність чіткої організації праці, низька кваліфікація робітників, як наслідок величезної плинності всього робітного складу, приводить до того, що ми маємо надто низьку продуктивність праці.

Резерви і можливості для зросту продуктивності праці у Донбасі великі. Тут передусім треба наполягти на виробничу дисципліну, на краще використання механізмів, на систематичне підвищення кваліфікації робітників.

Найбільш реальним і істотним резервом є краще використання гірничих механізмів. Протягом усього першого кварталу парк важких зарубних машин у Донбасі використовувався на 68—70%, відбійних молотків—на 60—62%, конвеєрів на 65%, скреперів—на 67%. Наведемо тільки два приклади з практики роботи Луганвугілля і Сталінвугілля. З 21 зарубної машини, що є в Сорокінській рудоуправі, працює тільки 15, з 25 конвеєрів—19, з 15 скреперів—12, а взагалі з 209 різних механізмів використовують тільки 120, та і ці неповністю завантажені. Немає дня без аварій, ламань, перестой. Щоб показати, як іноді злочинно ставляться до механізмів, мусимо відзначити, що за перший квартал на шахтах цього ж тресту спалили аж 38 різних моторів механізмів, що їх довелось потім капітально ремонтувати. На шахті „Капітальна“ № 6 Буденівської рудоуправи Сталінвугілля зарубні машини використовують тільки на 70%, відбійні молотки—на 49%, а скреперні катеринки—на 28—30%. Тут скаржаться на запасні частини, на плинність робітників, але справа не в цьому—люди не перебудували своєї роботи, не вміють по-новому організувати роботу в механізованій шахті.

Факти показують, що іноді шахти зривають добовий видобуток тільки через те, що не вміють як слід організувати виробничий процес, що шахтарі ще не опанували механізмів. Шахта № 9 „Капітальна“ Буденівської рудоуправи має досить механізмів (7 зарубних машин, 26 конвеєрів, 4 скрепери тощо), 80—90 вугільних робітників понад плану, але шахта систематично не виконує плану—замість 850 т. на добу, вона дає 730—740 т. Яка причина такої незадовільної роботи? Механізми працюють з великими перебоями—бракує запасних частин, іноді смазочних матеріалів, через що підшипники горять, мотори в безпорядку, решта конвеєрів заштибовані,—одне слово, бракує технічного догляду, праця в лавах не організована. Останнім часом дуже шкутильгає трудова дисципліна. На шахті не-

має впертої боротьби за суворий виробничий трудовий режим. Шахта не має ніякого права скаржитись на брак технічного персоналу—на кожній ділянці по 2 інженера і по 2 техника, але вони не почувають себе господарями на дільницях, перебудова технічного проводу за новою системою тільки почалась.

Хиби шахти № 9 типічні для багатьох шахт Донбасу; добовий видобуток зривається не тому, що бракує механізмів, людей, а тільки тому, що не опанували їх як слід, не організували праці.

А ось приклади справжньої ударної роботи. Шахта ім. Сталіна, одна з кращих шахт Донбасу, майже зовсім механізована. Увесь час вона перевиконує добове завдання на 2—4%. Продуктивність праці вище плану на 6%, а по собівартості в 1-му кварталі шахта мала економію 115,7 тис. крб. Механізми не знають перестойів, використовуються на 100%.

Як домоглася шахта такої великої перемоги? Передусім шахта стала твердо на шлях концентрації гірничих робіт, вона перейшла на довгі лави, одна тільки 4-а східня Карташівська лава видобуває 500 т. вугілля на добу. Технічне керівництво шахти приділяє дуже багато уваги опануванню робітниками техніки роботи на механізмах. Кожний новий робітник вивчає техніку свого механізму. Робота має проводитися за точним графіком, у лавах налагоджено планово-технічний догляд. Ось якісні показники роботи зарубної машини: в лютому пересічна місячна продуктивність одної зарубної машини становила—5.691 т, у березні—6.428 т і в квітні—6.659 т.

Горлівська шахта № 1, що одержала прапор бакінців, торік працювала незадовільно; з початку цього року вона при плані 1.900 т видобутку на добу, дає 2.000—2.100 т. Завдання вона щомісячно перевиконує на 10—12%, маючи на 80—90 робітників менше плану. Шахтоуправа скоротила число надземних робітників з 747 до 700 і навпаки збільшила кількість вибійників і підземних робітників. Підземний транспорт майже зовсім механізовано. В результаті такої організації праці продуктивність праці вибійника становила в січні 4,4 т, а в березні—5,2 т на зміну, план продуктивності праці за перший квартал перевиконано на 12—13%. Окремі вибійники перевиконують у два-три рази свої норми виробітку, а кращий ударник 7-ої ділянки шахти т. Микита Ізотов, що прославився на весь Донбас, перевиконує свої норми на 500—600%. Собівартість тонни вугілля на цій шахті на 1 крб. 40 коп. дешевша пляну (при плані 17 крб. 59 коп. вона складала 16 крб. 19 коп.).

Цих величезних успіхів шахта домоглася тільки через правильну організацію гірничих робіт (перехід на суцільну лінію уступів), правильну організацію відкачування вугілля, прикріплення кожного механізму до робітника, перебудову технічного проводу (кожним уступом керує техник, десятник, а на важливіших ділянках—інженер). Шахта не знає мінливості робітників. Шахтоуправа подбала щоб їдальня, бараки мали все потрібне, кожного ударника забезпечено житлом. Перед в усьому веде Ізотівська ділянка. Отже, за вмілої більшовицької організації роботи ділянки, шахти можуть домогтися не тільки виконання, але й перебільшення своїх плянів.

Особливо слід підходити нові методи організації роботи на шахтах, що їх пристосовують кращі ударники Донбасу, т.т. Микита Ізотов, Свірідов, Валеїников, Дикий та ін., що своїм особистим прикладом показують, як насправді по-ударному треба боротись за освоєння механізації. Треба підняти нову бурхливу хвилю соціалістичного

змагання і ударництва, мобілізувати сотні й тисячі ударників Донбасу на виконання і перевищення плану.

Всесонечка конференція 500 кращих ударників-шаhtarів, що відбулась в квітні ц. р. саме кілька днів після опублікування історичної постанови Раднаркому і ЦК,—це перший гарячий відгук на постанову, це одна з яскравих ознак нової хвилі справжнього соціалістичного змагання, що дедалі охоплює всі шахти Донбасу.

„Ваше завдання, товариші-ударники, сказав в своїй промові т. Каганович на всесонечкій конференції шахтарів-ударників,—полягає в тому, щоб стати організаторами і повести за собою тих, хто відстає. Стати бойовим активом, який не тільки сам працює гарно, а і намагається домогтися здійснити постанову ЦК партії і Раднаркому на всі шахти, в рудоуправі і тресті“,—ось що головне на сьогодні на Донбасі.

Нова техніка, нові машини значно підвищують роль, саме організаційну і технічну роль безпосереднього керівника виробничого процесу у вибої, в уступі—десятника і бригадира. Саме тепер треба посилити перепідготування середнього і нижчого командного складу вугільної промисловості.

Отже, основне сьогодні в боротьбі за вугілля це закріплення за ділянкою кваліфікованої технічної сили, утворення постійних кадрів, вміння організація живих людей, правильне їх розташування, це постійні турботи про покращення їх матеріально-побутових умов, про підвищення їх рівня технічних знань, це, нарешті, турботи про безперервну і безперебійну роботу гірничих механізмів.

Надто важливе питання для вугільного Донбасу—рішуче покінчити з опортуністичною недооцінкою боротьби за поліпшення якості вугілля. Шахти нерідко дають породу замість вугілля, набагато перевищують стандартні норми щодо попільності і сірки, завантажують транспорт зайвими перевезеннями, ставлячи під загрозу нормальну роботу коксових установ і багатьох металургійних агрегатів.

Шахти Донбасу надто погано борються ще за здешевлення собівартості вугілля і антрациту. Матеріали до цього питання говорять за те, що тільки два трести—„Донбасантрацит“ і „Північкаввугілля“ домоглися перелому на цій найважливішій ділянці господарської роботи, решта ж трестів не тільки не виконує планових завдань, але дає навіть вугілля дорожче, ніж торік.

Це свідчить за те, що на шахтах ще не переведено більшовицької мобілізації на боротьбу за здешевлення собівартості.

Слід звернути увагу на декілька дуже важливих питань, а саме, на запровадження нових метод видобутку вугілля, на комплексну механізацію, на рішучу потребу звернути більш, ніж це було досі, уваги на раціоналізаторську роботу.

Справа в тому, що нові методи видобутку безумовно вирішують долю механізації Донбасу, але біда в тому, що вони запроваджуються неприпустимо повільно. Нещодавно Донецький Обком перевіряв роботу багатьох карташівських лав, і виявилось, що, не зважаючи на зобов'язання господарників перевести в першому кварталі ц. р. 150 лав на роботу за методом тов. Карташова, за графіком, фактично небагато карташівських лав працює як слід. Порівняно мало карташівських лав виконує своє виробниче завдання. Недавно знято з роботи завідувача шахти № 8 „Ветка“ Єфімова і виключено з партії за те, що він не звертав уваги на укомплектування карташівської лави робітниками, не дбав про циклічність лави, в наслідок чого видобуток лави зменшився майже в три рази проти плану. Шахта

„Ветка“ не виняток. Карташівським лавам не приділено належної уваги. Тут основне—домогтися концентрації гірничих робіт, працювати за точним графіком, забезпечити Карташівські лави робітниками і кваліфікованим технічним проводом, дати потрібні механізми. Надто важлива справа—домогтися справжнього безперервного потоку в лаві, чіткої роботи окремих механізмів, вмілого управління покрівлею, вентиляцією тощо.

Зараз Донецький Обком і Наркомважпром дбають про те, щоб карташівські лави було взято рудоуправами під спеціальний догляд і провід, щоб кожна карташівська лава працювала за графіком і не допускала тих неподобств, що мали місце подекуди досі.

Багато говорять про комплексну механізацію, але безсумнівно одно, її значення для збільшення загального видобутку вугілля на Донбасі не дооцінюють. Комплексна механізація це вищий, складніший етап боротьби за механізацію на Донбасі. Проте, підготовна робота для її запровадження на 12 шахтах відволікається. Гірничі роботи не проведено, шахти не забезпечено потрібним устаткуванням і механізмами, одним словом, важливу справу неначебто тимчасово знято з порядку дня.

На Донбасі дуже послабилась увага до раціоналізаторської роботи, до робітничого винахідництва. Є чимало недорогих простих раціоналізаторських пропозицій, що поліпшують умови праці, збільшують видатність вибоїв і підвищують якість вугілля.

В своїй постанові про роботу вугільної промисловости Раднарком і ЦК вимагають піднесення на вищий щабель партійної і профспілкової роботи. Той факт, що Донбас сьогодні ще відстає, що багато робітників вугільної промисловости ще не зрозуміли корінної зміни в умовах видобування вугілля на механізованих шахтах, говорить за те, що шахтні партійні організації ще недосить енергійно борються за мобілізацію робітництва навколо виконання плану по вугіллю.

„Головне в нашій партійно-масовій роботі тепер полягає в тому, щоб знизитись до самого відсталого прошарку робітників і підняти його на рівень нових завдань Донбасу. Комуністи повинні розуміти, що їм належить вирішальна роль на шахті у виконанні плану видобутку вугілля“.

Треба пам'ятати, що „воля і енергія партійної організації, якщо вона дійсно з'єднана і цілим серцем віддана справі партії, справі піднесення Донбасу,—ця воля і енергія можуть зробити чудо“.

* * *

Після вседонецької конференції шахтарів-ударників на шахтах Донбасу почалась нова бурхлива хвиля соціалістичного змагання й ударництва. Багато робітників і ІТР уже самозакріплюються за шахтами, профспілкові організації почали перевіряти лави ударників. Поширюються нові ізотовські, свірідовські методи організації видобутку. Делегати вседонецької конференції почали мобілізувати робітників-шахтарів на боротьбу за вугілля.

Вже є перші позитивні наслідки. Трест Кадіїввугілля з кінця квітня систематично перебільшує виробниче завдання. Десятки шахт, сотні лав, що справді працюють по-більшовицькому, домоглися перелому.

За пропозицією шахтарів Червонопрапорної Горлівської шахти № 1, що її піддержують робітники багатьох шахт Донбасу, Кузбасу та інших басейнів, зараз оголошено всесоюзний конкурс на кращу

шахту щодо виконання кількісних і якісних показників. Бойове завдання конкурсу—виконання постанови РНК і ЦК про Донбас як на шахтах самого Донбасу, так і в усій вугільній промисловості. За прикладом горлівського вибійника тов. Микити Ізотова кращі шахти, вибої, лави, кращі робітники і інженери повинні на протязі конкурсу, що триватиме з 1-го червня по 1-ше жовтня ц. р., обмінятися досвідом своєї ударної роботи. Кращі шахти Донбасу вже вступили в конкурс.

Цей конкурс буде переводитися в умови широко розгорнутої боротьби за здійснення історичної постанови Раднаркому і ЦК про вугільну промисловість Донбасу, за цілковиту перебудову роботи.

Постанова ЦК і РНК дала чітку, розгорнуту програму дій донбаським більшовикам. Однак, реалізація цієї постанови, самий перебіг перебудови абсолютно незадовільні. Перебудова Донбасу відповідно до вирішень ЦК і РНК натрапляла і натрапляє на шалений опір і саботаж клясово-ворожих і канцелярсько-бюрократичних елементів.

Завдання Донецького Обкому й усієї партійної організації полягало в тім, щоб викрити і зламати цей саботаж. Та „Донецький Обком і вся парторганізація не дооцінили сили того опору вирішенню ЦК, що його вчинили комуністичні й некомуністичні чиновники (з постанови Червненого Пленуму ЦК КП(б)У). І тільки після повторного попередження від ЦК ВКП(б) Донецький Обком став розгортати боротьбу за проведення в життя вирішень ЦК і РНК.

Дані про пересунення спеціалістів с трестів рудоуправ на шахти говорять про перше, правда, далеко ще недостатнє зрушення в справі перебудови Донбасу. На перше червня по п'яти трестах українського Донбасу перекинуто в шахти 683 спеціалісти, з них інженерів 240, техніків—280, решта відповідальні працівники і практики. Проте, чимала частина спеціалістів осідає в апаратах рудоуправи і шахт. Приміром, з 51 інженера в апаратах рудоуправи застряло 11, в апаратах шахт—28, а під землю, на дільницю пішло тільки 12. Все ж таки на сьогодні багато дільниць мають уже кваліфіковане технічне керівництво. Якщо раніш, до перебудови, інженерів—начальників дільниць було 11, то тепер їх стало 136, і техніків відповідно 92 і 271. Звичайно, до ідеалу тут ще дуже далеко. В справі насичення дільниць спеціалістами зроблено тільки перший крок.

Дуже повільно й незадовільно перебудовують систему заробітної плати. Так само, не розгорнуто боротьби за ліквідацію плинності. За останні 2 місяці прибуло робітників 49.955 і відійшло 49.414. Не цілком ще здійснено перебудову партійно-організаційної роботи, надто повільно відбувається перехід комуністів з поверхні на підземні роботи.

Такі перші підсумки перебудови. Чи дають же вони донецьким організаціям право самозаспокоюватися. Все те, що досі зроблено в Донбасі—це тільки перший крок. У телеграмі Донецькому обкомові та бригаді ЦК ВКП(б) т. т. Сталін, Молотов і Каганович підкреслюють, що „по суті справи, здійснені Вами заходи—тільки перший крок, який не можна вважати за достатній, щоб перемогти, треба зробити дальший крок—розгорнути самокритику та перевірку виконання по всіх чисто рудоуправах і шахтоуправах, перевірити людей на місці і безумовно покарати всіх тих, од кого відгонить хоч би далеким душком саботажу. Тільки при цій умові можна вважати, що перемога більш-менш гарантована“.

Ніяких демобілізаційних настроїв, пам'ятаючи, що саботаж ре-будови далеко ще не зламано. Шкідливо буде й заспокоюватися на досягнутім видобутку. 120—122 тис. т, навіть 127 тис.—цього зовсім ще недосить. Адже, півтора роки підряд вугільний Донбас з меншим числом робітників давав по 130—132 тис. т на день.

Червневий пленум ЦК ВКП(б), обміркувавши перебіг виконання вирішень ЦК і РНК СРСР про вугільну промисловість Донбасу, підкреслив ясно недостатні темпи перебудови по всіх ланках. Пленум закликав Донецькі партійні, професійні і комсомольські організації „розгорнути більшовицьку роботу серед широких гірничих мас Донбасу за проведення до життя постанови ЦК ВКП(б) і Раднаркому і на її основі домогтися піднесення соцзмагання і ударництва, за опанування механізмів, за зниження собівартості, за збільшення продуктивності праці, за цілковите виконання плану видобування вугілля“ (див. газ. Комуніст № 149 від 14-VI 1933 р.).

Країна будованого соціалізму чекає від вугільного Донбасу рішучої відповіді—виконання і перевищення своїх виробничих завдань. Резерви і можливості для цього величезні, треба їх тільки по-більшовицькому використати. Тільки повне і якнайшвидше виконання шахтарями Донбасу останньої постанови Раднаркому і ЦК, постанови пленуму ЦК КП(б)У та шести історичних вказівок тов. Сталіна гарантує вугільному Донбасові рішучий перелом у боротьбі за виконання плану першого року другої п'ятирічки.

В. Кривенко

Витягнути чорну металургію на передові позиції соціалістичної індустріалізації

Під проводом комуністичної партії та її вождя тов. Сталіна у першій п'ятирічці ми домоглися величезних успіхів і перемог у боротьбі за соціалістичну індустріалізацію і, насамперед, в боротьбі за метал. Без сумніву, той факт, що сьогодні СРСР перетворився з країни аграрної на міцну індустріальну країну, великою мірою пояснюється тим, що радянська металургія, поборюючи на шляху свого розгортання величезні труднощі, розвивалась швидкими темпами. Протягом першої п'ятирічки досягнуто величезних реконструктивних зрушень у чорній металургії Союзу, зокрема, в металургійній промисловості України.

Здано до експлуатації нові домни на заводах ім. Дзержинського, Томського, Фрунзе, ДЗМО, Кадієвському, а з початку 1933 р.—потужну домну № 1-біс на Ворошилівському заводі; зроблено капітальний ремонт багатьох доменних і мартенівських печей, вальцювальних верстатів, побудовано розливні машини тощо. Виробничий апарат чорної металургії, за даними т. Лауера¹⁾ збільшився майже на 100%. Ми здали до експлуатації чимало нових домен, мартенів, вальцювальних верстатів і інших допоміжних споруд, значно поширили випал коксу, видобуток руди залізної і манганової, вапняку, доломіту тощо, що безперечно поширило виробничу спроможність чорної металургії й утворило широку міцну базу для дальшого її розвитку.

У друге п'ятиріччя чорна металургія вступила з значно поширеною виробничо-технічною базою, значно технічно і економічно зміцнілою, ніж це було на початку першої п'ятирічки. Цілком правильно заявив т. Сталін на об'єднаному січневому 1933 р. пленумі ЦК і ЦКК, що „у нас не було чорної металургії, основи індустріалізації. У нас вона є тепер“. Чотири роки першої п'ятирічки були роками енергійної, неупинної боротьби партії і радянської влади за відновлення і реконструкцію металургії, зокрема, основної її частини—металургії України. Наші успіхи на цій ділянці сьогодні для кожного очевидні.

Але, чорна металургія ще й досі не виконує своїх виробничих завдань, вона дедалі відстає від загального рівня розвитку продукційних сил Радянського Союзу, гальмуючи розвиток машинобудівництва, реконструкцію транспорту і сільського господарства. Ще вересневий 1932 р. пленум ЦК, що обміркував сучасний стан чорної металургії, накреслив низку енергійних практичних заходів, щоб підняти

¹⁾ Див. статтю „Чорная металлургия на пороге второй пятилетки“, „Большевик“ № 1-2 за 1933 р.

чорну металургію на передові позиції соціалістичної індустріалізації, щоб припинити відставання домен і мартенів і таким чином зняти серйозну загрозу з всього народного господарства. Проте, належного перелому після вересневого пленуму не було здійснено.

1932 р. українська металургія хоч і дала зріст витопу чавуну проти 1931¹ р. на 23⁰/₁₀¹) і сталі—на 14⁰/₁₀¹), вальцювання—на 7⁰/₁₀¹), проте, як відомо, ні один з заводів горік не виконав повноту своїх плянових завдань. Отже, останнього року першої п'ятирічки чорна металургія заборгувала країні не одну сотню тис. тонн дефіцитного металю.

Ті причини, що призвели торік до прориву, з більшовицькою прямою виявлені у постанові вересневого пленуму ЦК про чорну металургію. Але, безперечно, головна причина відставання цілком лежить всередині самої металургії—це незадовільні, канцелярсько-бюрократичні методи керівництва цехами, агрегатами, заводами, відсутність перевірки виконання постанов партії і шести історичних вказівок тов. Сталіна з боку заводууправ, металургійних об'єднань, головного управління чорної металургії Наркомважпрому.

Здавалось, що вже з самого початку 1933 року, першого року другої п'ятирічки, буде досягнуто рішучого перелому в роботі чорної металургії. Аджеж металургія перевела велику реконструкцію та поновлення старих агрегатів, а також ввела до експлуатації чимало нових домен, мартенів і вальцювальних верстатів, себто у величезних розмірах збільшила свою виробничу потужність. Засвоєння цієї величезної виробничої спроможності, опанування нової техніки повинно було б дати цілком сприятливі умови для нормальної роботи металургійних заводів, для виконання виробничої програми. Але в дійсності керівники металургії не спромоглися використати їх величезної можливості.

Центральною ланкою пляну першого року другої п'ятирічки є плян зростання витопу чавуну, сталі і виробництва вальцювання. Спираючись на виробничі спроможності старих металургійних заводів і агрегатів, на введення до експлуатації протягом цього року нових потужних домен, мартенів і вальцівниць і навіть нових заводів (Запоріжсталь, Озівсталь, Криворіжбуд та ін.), партія і уряд запроєктували чималий приріст металургійного виробництва на 1933 рік. Чорна металургія Союзу має дати цього року соціалістичному народньому господарству 9 млн. т чавуну, 8,9 млн. т сталі і 6,2 млн. т вальцювання. Отже, в той час, коли продукція всієї соціалістичної промисловості зростає цього року проти 1932 р. на 16,5⁰/₁₀, в тому числі по важкій індустрії на 21,2⁰/₁₀, приріст чавуну складає 45⁰/₁₀, сталі—52⁰/₁₀ і вальцювання 49⁰/₁₀ проти попереднього року. Завдання надто відповідальне; щоб виконати його, потрібна була швидка ґрунтова перебудова старих методів роботи й керівництва, потрібна була енергійна мобілізація всієї робітничої класи навколо завдання піднести чорну металургію.

Особливо відповідальна і важлива цього року роль і значення першої металургійної бази Союзу—металургії України, що поки ще й сьогодні залишається головним важелем у боротьбі за метал в СРСР.

¹) Відсоток зросту витопу чавуну і сталі та вальцювання вказується тут по всіх заводах, що входять до складу „Сталі“ та „Труболасти“, себто, крім заводів, що знаходяться на Україні, сюди ввійшли також заводи Сулінський, Таганрозький і Керченський.

Цього року заводи „Сталі“ кол. „Дніпросталі“ і „Трубосталі“, мають випустити 5.037 тис. т чавуну, цебто 62% всього випуску чавуну в Союзі. Крім того заводи „Озівсталі“, Запоріжсталь, Криворіжбуд мають дати вже цього року 462 тис. т чавуну, Краматорський завод виплює цього року 341 тис. т; отже, фактично Південь СРСР має дати ц. р. 5,5 млн. т чавуну, проти 4,275 тис. т попереднього року (цебто приріст на 28%).

Не менш відповідальне завдання стоїть перед сталетопними цехами і вальцювальними варстатами. Ми маємо випустити 1933 року 4,3 млн. т сталі проти фактичного випуску в 1932 р. 3.199,4 тис. т; на 3% більше ніж торік, і понад 3 млн. т різного вальцювання проти 2.465,5 тис. т, цебто на 22% більше ніж попереднього року.

Щоб виконати це завдання, треба було передусім почати енергійну боротьбу з різними неполадками, аваріями, перестоями, наполягти на краще використання старих агрегатів, треба було, нарешті, взятись за оволодіння новою технікою, новими агрегатами, краще використовувати чинне устаткування, що таїть у собі значні, ще не використані виробничі резерви. Але поруч цього, треба було зробити притиск і на якісні показники. „Головний упор треба зробити не на кількісне зростання продукції,—каже постанова об'єднаного січневого пленуму ЦК і ЦКК,—а на поліпшення якості продукції і зростання продуктивності праці промисловості.

Як же впоралась металургія із своїми виробничими завданнями, чому досі робітники і ІТР металургії разом з господарниками, партійними і профспілковими заводськими організаціями не припинили відставання на цій важливішій ділянці соціалістичної індустріалізації?

Перший квартал 1933 року дав майже по всіх заводах металургії „Сталі“ та „Трубосталі“ незадовільні наслідки, а по окремих заводах навіть гірші, ніж в першому кварталі минулого року. Заводи в кращому разі тупцюють на одному місці, не використовують всіх сприятливих умов для повного виконання виробничих планів.

Витоп чавуну проходив майже на всіх заводах надто повільно. Не зважаючи на серйозну підмогу, що її одержали доменні цехи донбасівської металургії не тільки торік, але вже протягом перших місяців цього року—а саме відремонтовано домни № 4 на Сталінському заводі, № 3—на Риківському і № 2 на Керченському заводі, не зважаючи на введення до експлуатації могутньої домни № 1-біс на Ворошилівському заводі—доменні цехи працювали в першому кварталі погано. Якщо порівняти роботу доменних печей цього року з першим кварталом 1932 року, то витоп чавуну зменшився більш ніж на 10%, не зважаючи на те, що домни одержували сировину негірше ніж торік.

Трохи краще працювали доменні цехи кол. „Дніпросталі“. Завод ім. Петровського виконав квартальне завдання на 91%, ім Дзержинського—на 80%, і ДЗМО—на 86%, а в середньому—на 85% на весь квартал. Доменні цехи „Дніпросталі“ дали приріст чавуну проти першого кварталу 1932 р на 11%.

Значно покращала робота доменних цехів в квітні. Завод ім Петровського виконав завдання на 93%, Дзержинського—на 98% і тільки ДЗМО трохи зменшив темпи, давши 79% плану.

Маріупільський завод ім. Ільїча, що тепер входить до складу „Трубосталі“, випустив в січні чавуну 86% плану, в лютому—75%, в березні—80%, а в середньому за квартал—81% свого завдання. В квітні доменний цех дав 80% своєї програми.

Отже, коли не рахувати завод ім. Сталіна, що, починаючи з квітня весь час перебілишує свої виробничі завдання, задовільної роботи заводів ім. Петровського, ім. Держинського, ім. Рикова,—в цілому доменні цехи далеко відстають від своїх завдань. Особливо незадовільно працюють завод ім. Ворошилова, ім. Войкова, ім. Томського Сулінський, що дають дуже погані кількісні і якісні показники.

Треба відзначити, що цього року, як ніколи, на домнах були величезні аварії, що відняли у країни чимало тисяч т чавуну. Великі аварії мали місце на заводі ім. Ворошилова, ім. Рикова, ім. Сталіна, Алмазнянському і ім. Томського.

Технічні показники роботи доменних цехів досить тривожні. Якщо використання об'єму доменних печей складало в 1932 році 1,68, то фактично в січні ц. р. вона складала 1,90, в лютому—2,13, в березні—2,3, проти плану першого кварталу—1,49. Основна причина поганого використання доменних печей це не тільки аварії, тихий хід печей, але і неподобні перестой. Коли в 1932 році перестой в середньому не перевищували 4,05% від номінального часу роботи доменних печей, то в січні вони збільшились до 4,51%, в лютому—до 7,25%, в березні—до 7,31%. Найбільші перестой виникають на заводах при зміні фурм, конусів, а також і за поганої роботи середзаводського транспорту.

Не краща робота сталетопних цехів металургійних заводів. Величезні перестой „ями“, аварії, „козли“ тощо щоденно позбавляють народне господарство не одної тисячі тонн сталі.

Тільки бесемерівський цех та мартенівська піч № 4 на Риківському заводі та старомартенівський цех Сталінського заводу виконали і перебілишили квартальне і квітнєве завдання. Решта ж мартенівських печей, а особливо мартенівські печі заводу ім. Томського, ім. Ворошилова, ім. Фрунзе працювали геть незадовільно.

Здіймання сталі з одного м² череня складав у січні 3,09, в лютому—3,12 і в березні—3,11, проти плану 3,61 і фактичного здійснення за 1932 рік—3,36. Зменшилась також кількість топлень на добу, що в середньому не перевищувала 2,10 за квартал.

Немає ніякого сумніву, що головна причина поганої роботи мартенівських печей заводів „Сталі“ це не тільки недостача гарячого чавуну, брукху, газового вугілля, коксового газу, вогнетривких матеріалів, доломіту тощо, але й величезні перестой, часті „ями“, невміле регулювання режиму роботи печей. Перестой мартенівських печей „Сталі“ складали в січні 36,5%, в лютому—39,17% і в березні—36,3% проти 29,8% за 1932 р. і 20,7% за планом на перший квартал цього року.

Сталетопні цехи придніпровської групи заводів працювали краще; вони дали 90% свого квартального завдання, трохи краще ніж за перший квартал попереднього року, мартенівський і бесемерівський цехи заводу ім. Петровського дали за квартал 78%, завод ім. Держинського—92% (старомартенівський цех цього заводу весь час працює з перебіленими програмами), завод ім. Комінтерну, один з найкращих заводів України, перевищив квартальне завдання на 8%. Квітень не дав особливого перелому—в середньому виробниче завдання по витоку сталі виконано на 92%, завод ім. Петровського дав 93%, завод ім. Держинського зменшив темпи, виконавши завдання на 88%. Дедалі прекрасно працює завод ім. Комінтерну, що витопив сталі на 10% більше плану.

Погано працювали сталетопні цехи „Трубосталі“, зокрема Маріупільський завод ім. Ільїча. У січні „Трубосталь“ виконала завдання

по сталі на 71⁰%, в лютому—на 78⁰%, в березні—на 79⁰%, а в середньому за квартал—на 75,6⁰%. В квітні робота покращала: два цехи Таганрогського заводу і заводу ім. Леніна сповна виконали своє завдання і навіть його перевищили. Не далеко від сталетопних цехів відійшли вальцювальні цехи. Так, вальцювальні цехи заводів „Сталі“ дали в першому кварталі на 15⁰% менше продукції ніж за перший квартал минулого року.

Отже, тільки вальцювальники Риківського та Сталінського заводів працюють нормальними темпами і сповна виконують свої зобов'язання перед країною. Немає ніякого сумніву, що тільки величезні зупинки вальцівниць на ремонт, на зміну вальців, неухвалне ставлення до вимог вальцювальних цехів у частині забезпечення їх енергією, парою, газом, водою тощо,—є причиною такого величезного відставання. Якщо торік перестой складали 23,2⁰% від нормального часу роботи, то в січні вони складали 31,4⁰%, в лютому 29,3⁰% і в березні 25⁰%. Слід також відзначити величезні аварії, що мали місце на заводі ім. Рикова, Сталінському, Сулінському і ім. Ворошилова.

І в галузі вальцювання заводи кол. „Дніпросталі“ ідуть попереду інших заводів чорної металургії України. В середньому за квартал всі вальцювальні цехи дали 94⁰% своєї програми— завод ім. Петровського дав 87⁰%, ім. Дзержинського—97⁰%, і тільки завод ім. Комінтерну перевищив завдання аж на 11⁰%. В квітні заводи придніпровської групи зуміли затриматись на досягнутому виробничому рівні.

Вальцювальні варстати заводів „Трубосталі“ домоглися перелому в роботі тільки в березні, а в цілому за квартал вони працювали досить погано. Квартальний план виконано в середньому на 85,4⁰%, зокрема по безшовних трубах—на 87,6⁰%, по зварних—на 80⁰%. В квітні вальцювальні цехи значно прискорили темпи роботи і виконали завдання з перебільшенням на 9⁰%, причім Маріупільський завод—на 17⁰%, завод ім. Леніна—на 11⁰%. Завдання по безшовних трубах перебільшено на 9⁰%, а по зварних—на 8⁰%.

В травні заводи південної металургії ще працювали недосить задовільно. Місячний план металургійні заводи України виконали на 89,7⁰%. Заводи, що належать до Об'єднання „Сталь“, дещо збільшили витоп чавуну, збільшивши виробництво, порівнюючи з квітнем, на 4,2⁰%. Не закріпили досягнутих успіхів заводи „Дніпросталі“, давши тільки 95,4⁰% квітневого рівня. Добре працювали Єнакіївський і Сталінський заводи, виконавши план повнотою; щільно підійшов до планового рівня завод ім. Дзержинського.

Не сталося скільки-небудь серйозних зрушень в травні у витоплюванні сталі. Особливо погано працювали завод ім. Томського, давши 76,2⁰% завдання, і завод ім. Ворошилова—72,3⁰%. Щодо вальцювання, то декільки збільшили виробництво в травні заводи „Сталі“—на 7,9⁰% проти Квітня, знизили виробництво заводи „Дніпросталі“ і „Трубосталі“.

Отже, як бачимо, металургія ще досі не домоглася рішучого перелому в своїй роботі. Дехто з керівних робітників металургії часто любить звалювати всю вину за відставання на різні об'єктивні умови—морози, снігові замети, на транспорт, коксові устави, залізні рудні тощо.

Це невірно, справа не в морозах, не в снігових заметах, а в тому, що заводи не підготувались до зими, не завезли сировини, не справили шляхів, не відремонтували паровозного і вагонного

парку, одним словом, не підготувались заздалегідь, щоб перебороти різні труднощі, що зв'язані з морозами, заметами.

Звичайно, не слід скривати тих важких і складних умов виробництва, що в них доводиться весь час працювати чорній металургії. Ми маємо на увазі недостатнє забезпечення заводів потрібною їм добротною сировиною—рудю, коксом, доломітом, вапняком, вугіллям, вогнетривами тощо, несвоєчасну доставку сировини на заводські естокади залізничним транспортом. Допоміжні галузі промисловости, що працюють на чорну металургію, ще досі не відчувають справжньої відповідальности за витоп чавуну і сталі. Безумовно треба добитись повного виконання своїх зобов'язань по відношенню до металургії з боку допоміжних галузів. Але, навіть враховуючи всі ці чинники, слід всеж зі всією силою підкреслити, що основні причини ганебного відставання витопу чавуну і сталі лежать всередині самої металургії.

Квітнева 1933 р. постанова Раднаркому і ЦК ВКП(б) „про роботу вугільної промисловости“, а також травнева 1933 р. постанова „про зарплату робітників вугільної промисловости Донбасу“, з усією різкістю викриває хиби роботи вугільного Донбасу. Багато пунктів цієї постанови, безсумнівно, цілком і повнотою треба пристосувати до чорної металургії. Зовсім певно, що „все ще не вижитий остаточно збанкрутований канцелярсько-бюрократичний метод керування“ (з резолюц. ЦК) чорною металургією, починаючи від окремих домен, мартенів і вальцівниць, з боку заводууправ, і кінчаючи головним управлінням Наркомважпрому,—ось що не дає можливости чорній металургії піднести виробництво металю.

На відбудування і технічну реконструкцію чорної металургії України за останні роки вкладено величезні кошти. Нами збудовано чимало нових удосконалених агрегатів, що своєю технікою зовсім не уступають місця новішим закордонним агрегатам. Саме в чорній металургії тепер гостро стоїть питання про засвоєння нової техніки робітниками, інженерами і техніками. Металургійні заводи докорінно технічно переозброїлись, обсяг роботи збільшився, а сама робота значно ускладнилась. Вимоги, що їх треба поставити перед господарсько-технічним проводом цехів, заводів надто виросли. Проте, як це цілком правильно відзначав на Пленумі Донецького Обкому партії тов. Орджонікідзе, директори металургійних заводів, що „колись вважались за міцних господарників, працювали з високими кількісними і якісними показниками“, тепер іноді розгублюються, не вміють керувати цехами і агрегатами в нових умовах. Окремі директори заводів не оволоділи новою технікою металургійного виробництва, вони,—як підкреслює тов. Орджонікідзе,—не вчать, не хочуть прислухатись до директив партії, забувають про залізну більшовицьку дисципліну.

Тут дуже важливо домогтись повного запровадження єдиначальности в цехах і на агрегатах. Єдиначальник повинен не тільки вимагати для себе повноти прав, він мусить до кінця відповідати за наслідки своєї роботи. Проте, якість технічного проводу, про що доводять різні аварії, великі перестой агрегатів і коливання в щоденному витопі чавуну і сталі, не зовсім задовільна; якість металопродукції не стоїть ще на належній височині.

Негаразд на заводах з кількістю і якістю інженерно-технічних кадрів. На заводі ім. Леніна з 560 чол. на посадах інженерів і техніків з вищою освітою є тільки 70 чол., з середньою—30 чол., а 460 не має ніякої технічної освіти. На такому передовому заводі, як завод ім. Дзержин-

ського, з 1142 ІТР, з вищою освітою є 228 робітників, з середньою—125, а без ніякої технічної освіти—789 чол. Не кращий стан на інших заводах. Зрозуміло, що з цим миритись аж ніяк не можна. Нова металургійна техніка, нові складніші виробничо-технічні умови агрегатів, цехів, заводів вимагають куди більш високої кваліфікації господарсько-технічного проводу. Ось чому надто актуальна постанова Наркомважпрому про відрядження на південні заводи 800 кращих інженерів, що працюють в різних організаціях Ленінграду, Москви, Харкова, Києва тощо. Зміцнення технічного проводу окремими ланками безперечно мусить дати перелом в роботі металургійних агрегатів.

На особливу увагу заслуговує робота Сталінського заводу, що зумів перекинути значну кількість інженерів і техніків з заводських канцелярій на агрегати, на зміни. Слід також за прикладом заводу ім. Петровського переглянути права й обов'язки змінних інженерів і техніків, поклавши на них всю відповідальність за оперативне керівництво роботою агрегатів і всього цеху. Виділення спеціальних диспетчерів, що мають забезпечити агрегати сировиною і транспортом, призначення спеціальних шихтівників, призначення змінних помічників цехів і, нарешті, загальний перегляд всієї структури управління металургійними цехами і заводами, що зараз проводить головне управління чорної металургії, все це, безумовно, має дуже актуальне значення для покращення і зміцнення технічного проводу в цехах.

Металургійні заводи не тільки Донбасу, але особливо придніпровські систематично переживають труднощі з коксом, рудою, вугіллям, мазутом, доломітом, вогнетривами, вапняком. Боротьба за сировину для чорної металургії України саме тепер, коли почались літні масові перевезення, мусить стати за ударну, бойову. Уже сьогодні металургія мусить готовитись до зими.

Науку минулої зими треба тепер взяти на увагу. Треба всіляко форсувати завіз матеріялів, забезпечити заводи потрібними запасами коксу, руди, флюсів, які б забезпечили нормальну роботу металургії взимку.

Проте, цій справі не приділяється належної уваги. На Сталінському заводі запаси коксу на 1 червня склали 1.300 т, цебто менш добового запасу. На Макіївському заводі остача коксу складала 700 т при добовій потребі коксу в 2 000 т.

Особливу тривогу викликає робота залізорудної промисловости, яка дуже відстала від пляну.

Треба підсилити роботу доломітових заводів вогнетривкої цегли, від роботи яких в значній мірі залежить робота доменних і, особливо, сталеливарних цехів.

Але дехто гадає, що, не маючи достатніх запасів сировини на складах, не можна займатись підготовою її (сировини) для доменної чи мартенівської шихти. Цей погляд помилковий.

Як і раніш, надто важливе значення для доменних і мартенівських цехів має нормальне живлення печей—шихта. Непідготовлена шихта призводила до частих перешихтувань, до частих „осадок“, „зависань“, козлівостигань (останній випадок на Ворошилівській домні № 1-біс і домні № 2 заводу ім. Фрунзе).

Налагодити справу зі складанням шихти—є одне з найважливіших завдань. Ми маємо в цій справі чимало важливих постанов. Ось тільки недавно головне управління чорної металургії видало спеціальний наказ і інструкцію, де вказує, як складати шихту, як її підготовля-

ти. Зараз майже на всіх заводах призначено помічників начальників доменного цеху в справі підготування шихти. По лінії рудної промисловости вживаються заходи, щоб під час навантаження залізної руди не змішувати окремих кляс руд, а на металургійних заводах,— щоб рядову руду не змішувати з кусковою. Зміцнено також догляд за складанням руди на заводських естокадах за окремими клясами. На коксових уставах мають домогтися поліпшення роботи збагачувальних устав не менше як на 25⁰/₁₀₀, збільшити вибирання недогарків (недопала), сортування коксу тощо. Щоб поліпшити постачання заводів флюсів—зараз прискорюють підготовні роботи на Каракубських, Ново-Троїцьких і Балаклавських кар'єрах, та, крім того, незабаром мають здати до експлуатації сортувально-дробарну фабрику на Оленівці.

Зовсім своєчасно загострено Наркомважпромом питання про прискорення механізації трудомістких процесів чорної металургії, зокрема про механізацію доставки до печей коксу, руди і каменю. Недостатня механізація трудомістких робіт значно гальмує роботу металургії.

Зараз складаються плани механізації трудомістких робіт на всіх заводах, і ще цього року в плановому порядку мусить буде приступлено до проведення генеральних планів механізації трудомістких робіт чорної металургії.

Часті аварії і перестої, як ніколи, потребують серйозної аналізи і загостреної клясової пильности. Аджеж кожна аварія віднімає від країни тисячі тонн металю. Березнева аварія, що трапилась з пиловловлювачем доменного цеху Сталінського заводу, що призвела до зупинки фактично всього заводу на кілька днів, це серйозний сигнал, що вимагає від усіх партійних організацій, від господарсько-технічного проводу чорної металургії особливої насторожености. Клясовий ворог не дремає. Цей випадок—яскравий доказ безвідповідального, формального ставлення окремих робітників до агрегатів.

Треба рішучіше наполягти, щоб на заводах додержувались планово-запобіжних ремонтів, щоб механізми, нарешті, було забезпечено запасними частинами. Нові, досконалі механізми, що на них затрачено сотні мільйонів крб., вимагають надто культурного догляду, рішучої боротьби з знеосібкою. Треба піднести на належну височінь роль головного механіка, виділити кращих кваліфікованих слюсарів, токарів тощо на ремонтні роботи. Засвоєння нової техніки вимагає рішучої зміни ставлення до так званих допоміжних ремонтно-механічних цехів. Дещо в цій справі вже зроблено, але замало.

Відомо, що в металургійному виробництві велику роль відіграє енергетичне господарство, парове і електричне. Обслідування, що його провела спеціальна комісія на важливіших заводах Донбасу, показує, що саме на енергетичне господарство дивляться як на щось другорядне. Стан енергетичного господарства вимагає самих рішучих заходів. Ці аварії, що бувають на заводах, особливо на вальцювальних варстатах, частково пояснюються тим, що ніхто не звертає уваги на забезпечення енергетичного господарства кваліфікованими кадрами та запасними частинами.

Недостача палива на металургійних заводах вимагає рішучої боротьби з втратами вугілля і коксового газу на заводах. Ті величезні перевитрати палива, що їх ми спостерігаємо на заводах, досягають іноді до 23⁰/₁₀₀ в мартенівському виробництві і до 30⁰/₁₀₀ в ливарному та потребують рішучої боротьби за економію палива.

Особливо слід звернути увагу на середзаводський транспорт. За останні роки паровозний і вагонний парк чорної металургії значно збільшився. Балачки про те, що заводи не одержують поповнення паровозного парку, не мають під собою ніякого ґрунту. Але ще досі, через недбайливе ставлення й брак догляду за паровозами, через несвоєчасне живлення водою, паливом, запасними частинами, середзаводський транспорт не справляється зі своєю роботою. Тим часом він вирішує успіх і невдачі металургійного виробництва. Хто не пам'ятає тих величезних перебоїв і перестоїв у роботі домен, мартенів, вальцівниць, хоч би заводу імені Томського, де буквально не було змоги підвезти сировини до цеху? Реконструкція середзаводського транспорту чорної металургії спізнилась, вона дуже відстала від розвитку реконструкції всієї чорної металургії. Наркомважпром звернув тепер велику увагу на негайне упорядкування середзаводського транспорту, на забезпечення його кращими кадрами, запасними частинами, на якнайскоріше закінчення початої реконструкції заводських колій, на поширення заводських делів, на механізацію навантажно-розвантажних робіт на заводах.

Зараз дано розпорядження усім заводам привести до порядку всі паровози, вагони, постачання паровозів паливом, очищеною водою (це торкається заводів Донбасу) і передусім негайно забезпечити паровози запасними частинами. Скрізь запроваджується пляново-запобіжний ремонт паровозів, значно зміцнено на заводах технічний провід середзаводським транспортом.

Велике значення для нормальної роботи середзаводського транспорту має чистота в цехах, на заводській території, і, зокрема, на шляхах. Правильно заявив заст. Наркомважпрому тов. М. Каганович, що чистота на металургійних заводах є складовою частиною технологічно-виробничого процесу. Сміття, бруд, гори брухту, що лежать у цехах, в різних місцях заводу не тільки ускладнюють, але й іноді гальмують виробництво, погіршують його якість. Ось чому треба визнати за дуже актуальну постанову Наркомважпрому, що запропонував протягом одного місяця привести до порядку всі цехи і залізничні шляхи.

Відомо, якої уваги надає партія боротьбі за піднесення продуктивності праці. В своїй доповіді на січевому пленумі ЦК і ЦКК тов. Молотов заявив: „...боротьбу за піднесення продуктивності праці та зменшення собівартості продукції ми повинні цього року поставити в центрі своєї уваги і по-більшовицькому посунути цю справу наперед“. Але доводиться констатувати, що за перший квартал наслідки в цій ділянці дуже незадовільні. Заробіток дедалі випереджує зріст продуктивності праці. Середньомісячний заробіток робітника становить 90,8% пляну, а продуктивність праці тільки—76,5%, причому треба відзначити, що ці показники гірші, ніж були в першому кварталі минулого року.

В ділянці організації праці є ще чимало істотних хиб. Важливіша з них—це недостатня увага до нормування. Приклади заводів Риківського, Ворошилівського, Макіївського показують, що часто неправильно оплачувались різні роботи, так звані ярличники одержували за роботи побільшені розцінки, встановлені просто на око. Як загальне правило, зарплата службовців і деяких ІТР перевищувала всі встановлені норми. Ніхто не цікавиться проектуванням виробничого процесу. Немає уваги до поширення відрядної системи праці (охоплення відрядністю складає 62% до відробленого часу).

Не має папшпортизації всього устаткування. Взагалі, технічний персонал заводів ще не цікавиться як слід питаннями організації праці в цехах. Треба також серйозніше взятись за підготову і передпідготову робітників і технічного персоналу, на що досі не зверталось належної уваги.

Дуже погана справа з якістю продукції. Матеріяли вказують на те, що в частині якості продукції немає ніякого перелому. Особливо слід звернути увагу на те, що майже на всіх заводах погіршилась якість ливарного і переробного чавуну. Вміст креміння збільшився, і це приводить до величезних перевитрат коксу і швидкого зношування шахт доменних печей. Кількість некондиційної продукції перевищує встановлену норму, що приносить великі втрати не тільки в металургію, а й усьому народньому господарству.

Дуже погана справа зі зниженням собівартості продукції. Головна причина подорожчання собівартості металю—це не тільки значне перевищення витрат основної сировини на тонну чавуну і сталі, зокрема, коксу, руди, чавуну, але й неприпустимі перевитрати по зарплатні.

На заводах ще досі немає справжньої більшовицької боротьби за якісні показники. Тут треба згадати спробу опортуністів Дольнікова та інших, що, за допомогою колишнього керівництва газети „За індустріалізацію“, намагались по-опортуністичному поставити на ревізію директиви партії про здешевлення собівартості, про політику цін на продукцію чорної металургії. Зовсім правильно відзначає в своїй статті А. Гуревич „Про собівартість у чорній металургії“¹⁾, що корінна помилка тов. Дольнікова полягає в тому, що „вона (стаття) знімає з порядку дня завдання боротьби за зменшення собівартості, що вона замість цього завдання, поставленого партією, висуває інше завдання—завдання підвищити ціни на метал стосовно до фактичного рівня собівартості в чорній металургії“. Чи треба доказувати, що ця „думка“ опортуністична, хибна, що вона не мобілізує робітників металургійної промисловости на боротьбу за здешевлення собівартості, а навпаки, як це вірно підкреслює тов. Гуревич, змазує завдання боротьби за здешевлення собівартості і, таким чином дезорганізує боротьбу за весь народньо-господарський плян першого року другої п'ятирічки.

Боротьба за здешевлення собівартості—це передусім боротьба, за гарну роботу агрегатів, за повний хід домен, вальцювальних вартатів“. Боротьба за здешевлення собівартості чавуну, сталі і вальцювання—це одночасно важливіша передумова повного виконання кількісного пляну чорної металургії. Отже, так ставити питання, як це робить т. Дольников, це означає зірвати боротьбу за здешевлення собівартості металю, це значить зірвати виконання всього пляну чорної металургії 1933 року.

„Спроба Дольнікова ревізувати лінію партії і історичні директиви січневого пленуму ЦК і ЦКК—це явний вираз антидержавних правоопортуністичних тенденцій“, і тому вона зазнала рішучої одсічі з боку ЦО партії газети „Правда“, а також від керівництва Наркомважпрому.

Виконання пляну металургії вимагає пильної уваги не тільки до роботи старих агрегатів, але й до якнайшвидшого закінчення побудови нових, до засвоєння техніки нових агрегатів. Цього року вступають до ладу нові металургійні гіганти України: Запоріжсталь,

¹⁾ Газ. „За індустріалізацію“ № 076 за 1/IV 1933 р.

Озівсталь, Криворіжбуд, Нікопільбуд. Ми вводимо до експлуатації аж три манесманівські варстати, один пільгерстан, незабаром вступає до експлуатації другий блюмінг на заводі ім. Дзержинського. Ми закінчуємо реконструкцію Макіївського заводу тощо.

Цього року на Півдні будують 10 домен, 18 мартенів, другий блюмінг, декілька безперервних вальцівних варстатів, три манесманівські варстати і один пільгерстан. Крім того, мають збудувати допоміжні устави, як дробарно-сортувальну фабрику в Оленівці, доломітний завод в Микитівці, нову агломераційну фабрику, нові електростанції на Ворошилівському й Макіївському заводах. Загальна сума асигнувань на капітальне будівництво металургії Півдня складає цього року біля 650 млн. крб., зокрема на капітальне будівництво заводів „Сталі“ і кол. Дніпросталі—362 млн. крб., на будівництво Запоріжсталі—150 млн. крб. тощо. Великою перемогою української металургії треба вважати закінчення побудови і передачу до експлуатації Ворошилівської домни № 1-біс, Сталінської домни № 4 і вальцювального варстату—450 на Запоріжсталі. Вже пущено перший радянський блюмінг в Макіївці, цими днями вступив до експлуатації другий блюмінг на Дзержинці.

Значною мірою нове будівництво домен, мартенів і вальцівниць, що мають вступити до експлуатації цього року, підготовлено розгортанням капітального будівництва минулого року. Будівництво нових домен, мартенів, вальцівниць визнано вдарними, їх забезпечено всім потрібним устаткуванням, матеріялами тощо. Перший квартал не дав сподіваних наслідків. Терміни пуску мартенів і домен запізнюються. Сьогоднішні темпи капітального будівництва не забезпечують своєчасне закінчення агрегатів в терміни, що їх запроектовано в плані на 1932 р.

Ще раз слід звернути увагу на те, що 1933 рік мусить дати рішучий перелім в опануванні проектної потужности нових металургійних агрегатів. Треба за всяку ціну ліквідувати відставання нового будівництва агрегатів переробних цехів, на що звертав увагу вересневий пленум ЦК.

* * *

Квітень дав деякий перелім в роботі чорної металургії. Ми маємо невелике збільшення витоку чавуну і сталі і виробництва вальцювання.

Сьогодні вся країна стежить за роботою металургії, вся країна допомагає металургії вийти на передові позиції соціалістичної індустріалізації і якнайшвидше покінчити з ганебним відставанням. У робітників чорної металургії немає будь-яких підстав для самозаспокоєння. Коливання в добових зведеннях витоку чавуну і сталі досить великі. Домни і мартени працюють неповною ходою.

Треба швидко закінчити перебудовування управління чорною металургією. Ліквідації об'єднання „Дніпросталь“, організація трестів „Кокс“ і „Нерудсталь“, зміцнення господарчого та партійного керівництва на заводах, перебудова організаційної структури управління цехами, оголошення всесоюзного конкурсу на найкращу домну і мартен,—все це мусить дати значне зрушення в справі покращення господарчо-технічного проводу в чорній металургії.

Слід також перебудувати роботу заводських партійних і профспілкових організацій, що разом з господарниками повинні відповідати за повне виконання виробничих завдань по металю.

ЦК ВКП(б), обміркувавши в червні роботу партійної організації металургійного заводу ім. Петровського, відмітив ряд недоліків у роботі партійних, господарських і професійних організацій. Ці недоліки властиві не тільки заводів ім. Петровського, але в деякій мірі мають місце і на всіх металургійних заводах.

ЦК відмітив грубі перекручування у зарплатні (випадки, коли сталевар заробляв менше, ніж старші канавщики), виключну плинність робочої сили, формальне ставлення заводських організацій до соціалістичного амагання й ударництва. ЦК підкреслив, що невиконання заводськими організаціями поставлених перед ними завдань безпосередньо зв'язане з послабленням самокритики й класової чуйності.

ЦК запропонував заводським організаціям на ділі добитися від кожного комуніста, кожного передовика-організатора виконання вирішальних завдань виробництва.

ЦК запропонував заводським організаціям і міськкомові посилити роботу над підвищенням ідейного рівня комуністів і боєздатності парторганізації, розгорнути більшовицьку самокритику й непримиренну боротьбу проти елементів опортуністичного самопливу й задоволення, що їх виявляють певна частина партійних, господарських і профспілкових працівників, ліквідуючи нестерпний вияв канцелярсько-бюрократичних метод у керуванні господарством.

ЦК визнав за потрібне ліквідувати об'єднані цехові комітети та утворити в кожному цеху цеховий осередок. В основних виробничих цехах визнано за потрібне мати змінних заступників секретарів цехового осередку.

Тільки швидка організаційна перебудова на підставі останньої постанови ЦК і РНК про роботу вугільної промисловости, на підставі постанови ЦК про роботу заводу ім. Петровського, повне виконання 6-ти історичних вказівок тов. Сталіна, піднесення нової хвилі соцзмагання і ударництва на металургійних заводах забезпечить рішучий перелом на важливішій ділянці соціалістичної промисловости—в чорній металургії України.

Бондаренко С. Т.

Завдання сінозбиральної кампанії 1933 року

Під керівництвом нашої партії на чолі з тов. Сталіним ми досягли величезних успіхів в найскладнішій справі — соціалістичній перебудові сільського господарства. Значно успішніше, ніж попередніх років, переведення весняної сівби — є безпосередній наслідок остаточного закріплення колгоспного ладу на селі. Мільйонні маси колгоспників під керівництвом партії, на основі ударництва та соціалістичного змагання, розгорнули й провадять успішно боротьбу за організаційно-господарське зміцнення колгоспів, за підвищення врожайності, за розвиток і підвищення продуктивності скотарства.

Останні постанови партії та уряду, зокрема щодо розвитку скотарства, дають усі передумови далі підносити сільське господарство на вищий щабель, розв'язати тваринницьку проблему. Постанови ЦК ВКП(б) про тваринництво; те, що ми мусимо дбати, щоб у кожного колгоспника була своя корова й дрібна худоба; видання закону про м'ясний податок, а також закону про здачу масла, сиру й молока — все це підводить під усе тваринництво нову основу й утворюють величезний стимул кожному колгоспові, колгоспникові й одноосібникові для розвитку тваринництва. До цього треба забезпечити тваринництво власними кормами. Поруч з доглядом за худобою корма є вирішальний засновок тваринницького господарства. Тому утворення міцної кормової бази є одне з першочергових завдань в справі розвитку та підвищення продуктивності скотарства. Через це боротьбі за корма треба віддати головну увагу. Треба добитися такого становища, щоб худоба радгоспу, колгоспу, товарних фарм була повністю забезпечена потрібними кормами на весь рік, щоб забезпечити кормами й худобу колгоспників, яка знаходиться в їхньому індивідуальному користуванні, та худобу одноосібників.

Центральним завданням у справі кормоздобування є боротьба за підвищення врожайності кормових культур, зокрема, сіяних трав і природних сіножатів та боротьба з втратами врожаю під час збирання й зберігання. Багато прикладів з минулих років доводять, що питанню врожайності кормових культур, особливо природних сіножатів, не приділяють потрібної уваги. Луки навіть не очищають від сміття, хмизу, від мурашників, худобу виганяють часто-густо на луки до їх косовиці і, навіть, коли ще грузне земля; тим самим втоптують, псують сіножаті, не регулюють плянове випасування отави після косовиці луків. Через все це ми втрачаємо до 30—40% можливого, за сучасного рівня агротехніки, врожаю сіна. Ми багато не добираємо сіна й через безгосподарне, недбайливе використання сіножатів у лісах, на левадах, на вигонах. Але всі природні сіножаті, за умов

висококультурного їх використання, можуть дати понад 60% потрібного нам сіна й гарної якості. Отже, треба, щоб очистка луків від сміття, хмизу та мурашників й підрізка купин, боронування луків, заборона випасу худоби до скошування їх, догляд та охорона луків, як і сіяних трав, від попасів та витоптування худобою, а також планове випасування отави після косовиці—стали обов'язковою передумовою в боротьбі за врожай сіна.

Грубі корми—сіно, силос, солома,—є основний корм так для продуктивної, особливо рогатої худоби, як і для робочих коней. Перш за все треба забезпечити худобу грубими кормами в достатній кількості та найкращої якості. Основне джерело високоякісних грубих кормів сіна—є природні сіножаті та сіяні трави. Тому-то, успішне переведення сінозбиральної кампанії,—повнотою зібрати весь врожай луків та сіяних трав і без будь-яких втрат—є першочергове завдання в справі забезпечення худоби кормами.

Сінозбиральна кампанія має величезне господарсько-політичне значення. Раднарком УСРР та ЦК КП(б)У постановою від 15/V 1933 р. про сінозбиральну кампанію зобов'язують віддати сінозбиральній кампанії таку саму увагу, як і хлібозбиральній.

Тією ж таки постановою, підкреслюючи господарсько-політичне значення сінозбиральної кампанії, Раднарком та ЦК КП(б)У поставили перед радянськими і партійними земельними організаціями України завдання організувати цілковите і вчасне збирання сіна з площі 3.330,8 тис. га, з яких зібрати не менше, як 5,7 мільйонів тонн сіна.

Для окремих областей Раднарком УСРР та ЦК КП(б)У визначили план сінозбирання 1933 року такими розмірами:

О Б Л А С Т І	Площа сіно- збирання в тис. га	Намічений гуртовий збір сіна на тонни
Київська	742,5	1.301.460
Чернігівська	586,2	1.022.640
Вінницька	393,2	772.350
Харківська	635,2	1.010.100
Дніпропетровська	411,4	741.790
Одеська	284,6	417.530
Донецька	258,7	398.110
АМСРР	19,0	36.230
Україна	3330,8	5.700.210

Визначеними розмірами сінозбору, на що звертає увагу й ЦК КП(б)У в своїй постанові,—не обмежуються можливості колгоспів та радгоспів у заготівлі сіна. Треба, щоб обласні та районні земельні органи мобілізували колгоспи та радгоспи на використання для сінозбору навіть найменших ділянок природних сіножатів (в лісах та левадах, на вигонах, пустирях, проваллях тощо), щоб якомога збільшити ресурси сіна й утворити достатні запаси на зиму для всієї худоби й коней. Всім, хто хоче по-справжньому боротися за тваринництво, за дужого коня, всім, хто хоче боротися за організаційно-господарське зміцнення колгоспів—треба добре взятися за сінокос, за надбання влітку кормів, яких би вистачило худобі.

„Успішне переведення сінозбиральної кампанії повинно забезпечити виконання контрактаційних договорів перед державою й утво-

рення міцної кормової бази для робочої худоби й продуктивного тваринництва, так усупільненого, як і в окремих колгоспників" (з постанови РНК та ЦК КП(б)У від 15/V-33 р.).

В центр уваги в сінозбиральній кампанії треба поставити, поперше, своєчасність косовиці та боротьбу за якість сіна й подруге,—якісні показники в роботі та боротьбу з втратами під час сінозбирання.

Ми мусимо цього року щоб то не стало, зібрати два укуси з природних луків та сіяних багаторічних трав. Збір двох укусів сіна забезпечується перш за все ретельним доглядом за луками й сіяними травами та своєчасною косовицею їх. Дані Носівської сільсько-господарської дослідної станції доводять, що за умов ранньої косовиці конюшини є можливість зібрати в паровому кліні з двох укусів 55,7 центн. сіна проти 35,5 центн. одного укусу й тієї ж осені після двох укусів успішно сіяти озиму пшеницю чи жито.

В системі заходів до боротьби з втратами врожаю сіна першорядну роль відіграє своєчасність косовиці. У нас, нажалі, рідко коли збігається час фактичного збирання сіна з агротехнічними вимогами до його збирання. Зі збиранням дуже часто надзвичайно запізнюються, призводячи до великих втрат урожаю. Природні сіножаті та більшість сіяних трав вимагають того, щоб косовицю та скиртування їх закінчити в червні місяці. Минулих років самий розпал сінозбирання припадав здебільшого на липень, а то й серпень місяць.

Таку хибну практику треба рішуче засудити.

Через запізнення з збиранням сіна, ми маємо втрати не тільки в кількості, але і в якості зібраного сіна.

У нас здебільшого починали косити сіно під час цілковитого квітання, а то й після нього, і закінчували збирання трав уже тоді, коли достигало насіння. Такий термін сінозбирання треба вважати за безгосподарний, неприпустимий, за такої косовиці з луків збирають 75—70% соломистої маси й тільки 25—30% цінного своєю поживністю сіна.

Врожай сіна й час його збирання треба визначати не вагою пожовклих, перестарілих, грубих стеблин трави, а кількістю одержаних кормових одиниць і перетравного білку з одиниці площі. Під час же квітання, як і під час взагалі запліднення, витрачається багато енергії, яка поповнюється білковими речовинами. Багаторічні трави на своє квітання (на утворення частин квітки, утворення пилку) витрачають до 50 відсотків білку, що вони мають до періоду квітання. На Носівській дослідній станції було одержано такі наслідки від вивчення того, як впливає запізнення з збиранням сіна на втрату таких цінних поживних речовин, як білок у конюшини:

Час збирання	13/VI	23/VI	20/VII
% білку в сіні . .	14%	11%	9%

В разі запізнення з косовицею трав найбільш цінні частини їх—листочки та молоді пагінці, особливо у бобових трав (люцерна, конюшина, еспарцет, віка), після квітання відмирають, засихають і губляться. Листочки ж ці, наприклад у конюшини, містять у собі 30% білку, тоді як в стеблинах його тільки 11%. За даними професора Боговського запізнення зі скошуванням луків лише на 10 днів усе великою мірою позначається на кількості поживних речовин в сіні. З одного гектара заплавної луки було зібрано таку кількість кормових одиниць та перетравного білку залежно від терміну збирання:

С О Р Т С І Н А	Сіно скошене на початку квітування більшості трав.		Таке саме сіно, але ско- шене на 10 днів піз- ніше	
	Кормових одиниць у кг.	Перетравно- го білку у кг.	Кормових одиниць у кг.	Перетравно- го білку у кг.
Із різних трав	2250 100%	219 100%	1540 68,4%	156 71,1%
Із різних трав та домішки осоки.	1294 100%	125 100%	1048 81%	78 62,4%
Костер	2017 100%	224 100%	1512 75%	148 66%

Отже, від запізнювання зі скошуванням луків лише на 10% ми втрачаємо з урожаю сіна від 19% до 32% кормових одиниць та від 29% до 37% перетравного білку.

Поруч з втрачанням найцінніших поживних речовин, трави від перестоювання на пні жовкнуть, втрачають приємний запах, грубішають. Через це перетравність сіна пізнього збирання дуже низька. Таке, пізнього збирання, сіно поживністю та перетравністю наближається до соломи.

Все це доводить, що від перестоювання сіна на пні ми зазнаємо великих втрат урожаю, і показує, яка шкідлива думка, що сіно, мовляв, не хліб і від перестоювання на пні не осипається і тому ніби-то збирати його можна коли вгодно. Як бачимо і сіно „осипається“ від перестоювання на пні. Тому треба дати рішучу відсіч таким шкідливим поглядам.

Ми зазнали великих втрат у тваринництві від куркульського саботажу та відкритого нищення худоби. Зараз наш класовий ворог, позбавлений змоги шкодити відкрито,—діє тихою сапою, намагається підірвати колгоспне господарство з середини. Куркуль та його прихильники будуть намагатись відволікати сінозбирання, протискувати шкідливу думку, що ніби-то за пізнього скошування можна одержати більший врожай, буде намагатись зірвати сінозбиральну кампанію, щоб цим підірвати основну підойму розвитку скотарства—кормову базу й завдати удара колгоспному тваринництву. Треба дати рішучу відсіч таким намаганням нашого ворога.

Щоб одержати з урожаєм сіна найбільше поживних речовин і забезпечити худобу кормами, треба зібрати сіно не тільки своєчасно, але й в найкоротший термін. За найкращий час початку сінозбирання слід вважати період виколошування та викидання волоття колозових трав та період утворювання головок у бобових трав. Загаватись із збором сіна не можна. Раднарком та ЦК КП(б)У своєю постановою від 15-V-33 року зобов'язують так організувати сінозбирання, щоб строк косовиці сіна на суходільних сіножатях та сіяних трав не перевищував 5—6 днів, на заболочених сіножаттях 6—8 днів і на заливних сіножаттях—10—12 днів, а все сінозбирання закінчити не більш як за 25 днів і обов'язково до початку жнив зернових культур.

Ми мусимо підвищити якісні показники в збиранні сіна й будь що добитись того, щоб уникнути навіть найменших втрат урожаю при сушінні, возовиці та скиртуванні.

Щоб запобігти втратам урожаю при сушінні сіна, треба забезпечити якнайшвидше висихання його, бо при повільному висиханні (2—3 дні) втрачається до 10% поживних речовин. Краще сушити сіно спочатку в покосах, а потім у валках. За умов сушіння до 6—9 годин у покосах і досушування у валках, сіно зазнає найменших втрат

поживних речовин. Досвідом встановлено такі втрати поживних речовин за різних спроб сушіння сіна (люцерни):

За сушіння лише у покосах 18,5%

„ „ „ у валках 4,7%

За шестигодинного сушіння в покосах, а потім у валках 1,7%

Не можна пересушувати сіно, особливо з бобових трав (конюшини, еспарцету, люцерни, віки), бо в пересушеному сіні, при збиранні, косовиці, возовиці та скиртуванні дуже легко обламуються та осипаються листочки, якраз найцінніша частина скошеного сіна, через що воно набагато втрачає свою поживну вартість. Під час сушіння сіна не слід його зайвий раз перевертати, щоб не обламувати та не розгублювати листочків та тендітних пагінців трави. Досить висушене у валках сіно треба негайно складати в копиці та організувати возовицю його і скиртування, забезпечивши доброякісне складання в скирти, зокрема добре втоптування середини скирт і правильне їх вивершення, щоб запобігти провалам, або западинам та замоканню.

Рішуче треба засудити й уникати ганебних хиб минулих років, коли сіно стояло у копицях, а то в валках—тижнями, зазнаючи від того величезних втрат. Якісним показникам в сінозбиранні треба приділити особливу увагу, бо від пересушування сіна та недбайливого й необережного переведення косовиці, складання в копи та возовиці й скиртування втрати врожаю сіна доходять величезних розмірів. Своєчасно, відповідно до вимог агротехніки та в найкоротший термін скосити сіно, швидко його висушити й скласти в копиці, зараз же після копнування організувати возовицю та скиртування, забезпечити високу якість роботи—ось завдання, що його повинні поставити перед собою кожний радгосп та колгосп, щоб успішно перевести сінозбирання та уникнути будь-яких втрат урожаю.

Сінозбирання треба пов'язати з паровою кампанією, щоб своєчасно в найкоротший термін скосити сіно на зайнятих трав'яних пажах та якнайскоріше звільнити їх для підготовки до посіву озимини.

Успішне переведення сінозбиральної кампанії треба забезпечити своєчасним і доброякісним ремонтом сінозбиральних машин та підготовою до косовиці кіс, грабель і дрібного приладдя для клепання та точіння кіс. Завозом нових збиральних машин та дрібного реманенту (кіс, бобок, брусків тощо) треба в першу чергу забезпечити вирішальні у сінозбиранні райони. Раднарком затвердив такий розподіл по областях сінокосарок, що їх призначив Союзний Наркомзем завезти до сінозбиральної кампанії.

Області	Тракторні	Кінні
Київська	200	1000
Чернігівська	—	700
Вінницька	360	405
Харківська	240	200
Дніпропетровська	—	200
Одеська	—	165
Донецька	—	200
АМСРР	—	30
Україна	800	2900

Успішне переведення сінозбиральної кампанії повинно забезпечити виконання контрактаційних договорів перед державою. Здачу сіна державі треба так пов'язати з загальним планом сінозбиральної кампанії, щоб забезпечити вивезення його колгоспами на сіноприй-

мальні пункти одночасно з збиранням сіна. Треба забезпечити здачу державі високоякісного сіна. Не можна в цьому ніяк поклатись на самоплив. Треба дати рішучу відсіч намаганням ворожих нам елементів відволікати здачу сіна державі, вивіз сіна на сіноприймальні пункти, пресування та відвантаження його, а також дати відсіч намаганням здавати державі сіно гіршої якості.

Раднарком та ЦК КП(б)У затвердили, згідно з контрактаційними договорами, такий плян здавання сіна по областях (радгоспами, колгоспами та одноосібними господарствами): Київська—86.905 тонн, Чернігівська—103.350 тонн, Вінницька—32.160 тонн, Харківська—77.255 тонн, Дніпропетровська—28.572 тонн, Одеська—15.887 тонн, Донецька—21.871 тонн, разом по Україні 366.000 тонн.

Партія поставила завдання, „щоб кожний колгоспник мав свою корову, дрібний скот і птицю“. Це зустріло широкий відклик з боку колгоспників. Кожний колгоспник буде мати чи вже має свою худобу, яку треба забезпечити кормами. Треба, щоб кожний колгосп опрацював план сінозаготівлі, з тим щоб, виконавши здачу сіна державі й забезпечивши повністю кормами усуспільнену худобу колгоспу, встановити й план заготівлі сіна для індивідуальної худоби колгоспників; при цьому забезпечення індивідуальної худоби сіном треба поставити в залежність від того, як буде виконано весь план сінозбирання та забезпечено сіном усуспільнену худобу колгоспу.

Щоб зацікавити колгоспників у переведенні сінозбиральної кампанії, Раднарком встановив видачу на трудодні сіна (для їхньої худоби) тим колгоспникам, які працюватимуть на сінозбиранні, в розмірі до 10⁰/₀ від тієї кількості сіна, яка залишиться в колгоспі після виконання зобов'язань за контрактацією, з тим щоб видачу цю провадити зверх того, що ці колгоспники одержать порядком загального розподілу сіна на трудодні.

Треба, щоб кожний колгоспник знав, що успішне переведення сінозбиральної кампанії має забезпечити худобу як усуспільнену, так і окремих колгоспників. Треба довести до кожного колгоспника і чітко з'ясувати, що розподіл виділеного для індивідуальної худоби сіна буде переведено за кількістю і якістю виконаної роботи.

Успішне переведення сінозбиральної кампанії треба забезпечити чіткою організацією праці та обліку в окремих бригадах виконаних робіт по кількості і якості. Треба всередині кожної бригади чітко розставити сили на сінозбирання, пов'язавши роботи на сінозбиранні з іншими сільськогосподарськими кампаніями. Обов'язково виділити в кожній бригаді косарів, скиртоправів та возіїв сіна, закріпивши за ними певні ділянки сінозбирання на обидва укоси. В кожному колгоспі треба окремо для кожної бригади опрацювати оперативний план сінозбирання, пов'язавши його з іншими роботами та з фенологічними фазами розвитку головніших культур на луках та на полях.

В кожному колгоспі та МТС треба виділити відповідальних осіб за готування й переведення сінозбирання.

Чіткою організацією праці, загостривши класову чуйність і даючи рішучу відсіч класовому ворогові, дезорганізаторам роботи та ледарям, треба щоб то не стало забезпечити своєчасну косовицю сіна й обов'язково закінчити сінозбирання до початку жнив зернових культур.